

ԱՌԱՋԻՆ ԵՂԲԱՅՐԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Յանուն Հօր և Որդու և Հոգւոյն Սրբոյ,
ամէն»:

«Ո՛ր է Հաբել եղբայր քո» (Ծննդ. Դ 9):

Սրբազան պատարագի սիրելի ներկայներ, արտասանված սույն խոսքերը քաղված են Աստվածաշնչի Ծննդոց գրքից: Այս խոսքերով Բարձրյալն Աստված հարց է տալիս Կայենին և ասում. «Ո՛ր է քո եղբայր Աբելը»:

Անշուշտ ձեզանից շատերին ցանկալի ու հետաքրքիր կլինէր իմանալ, թե ովքեր էին Կայեն և Աբել եղբայրները, և ինչ էր պատահել Աբելին, որ Աստված այդքան մտահոգված էր նրանով:

Հարցին անմիջապես պատասխանելուց առաջ ասենք, որ արարչագործության կամ աշխարհի ստեղծման պատմությունից մեզ հայտնի է, թե ինչպես Աստված, մարդուն ստեղծելուց հետո, նրան տվեց ազատ կամք և բանականություն, որով և արարչագործության պսակ հանդիսացող մարդը վեր կանգնեց կենդանական աշխարհից:

Ազատ կամքը որքանով որ կարող էր պատճառ հանդիսանալ մարդու վեհագույն վերելքին, նույնքանով և կարող էր պատճառ դառնալ նրա անդնդային անկման: Եվ այսօր, կամ ամեն ժամանակներում անժրխտելի է դարձել այն իրողությունը, թե ազատ կամքը նախամարդու կյանքում ծառայել է նրա անկման, որով և նա մեղանշելով վտարվում է դրախտից ու ժառանգում հավիտենական մահը:

Այսպես, Հին Կտակարանի Ծննդոց գրքի պատումի համաձայն, օձը, հայտնվելով Եդենական պարտեզում, պատճառ է հանդիսանում նախամարդու անկման, նույնանում է Նոր Կտակարանի մեջ Հիտուսին ներկայացող փորձիչի հետ: Այդ օձը միաժամանակ ներկայանում է իբրև մարմնացումը չարության, որով և փորձությունը, մեղքը և պատիժը աշխարհ են մտնում:

Չարության մարմնացումը՝ այդ օձը, նախ մտնում է կնոջը՝ նախամայր Եվային, որին փորձության մատնելը նրա բնավորության բերումով ավելի հեշտ էր: Եվ Եվան խաբվելով ճաշակում է Աստուծո կողմից արգելված պտուղը, որից և ծնվում է կատարյալ մեղքը: Միաժամանակ հենց այդ պահից նախամայր Եվայի միջից վերանում է անմեղությունը, որը բերում է ամոթի զգացում, խղճահարություն և Աստուծո ներկայությունից խուսափելու տրամադրություն:

Եվ այսպես, դրախտից հեռանալուց հետո, Ադամի և Եվայի ամուսնությունից ծնվում են Կայեն և Աբել եղբայրները: Առաջինը մեծանալով դառնում է հողագործ, իսկ երկրորդը՝ ոչխարների հովիվ:

Եվ երբ որոշ ժամանակ անց, սովորության համաձայն, երկու եղբայրները որոշում են իրենց ընծաները մատուցել Բարձրյալն Աստուծո, Կայենը՝ իր անեցրած պտուղներից, իսկ Աբելը՝ իր ոչխարներից, Աստված ընդունում է Աբելի ընծան, իսկ Կայենինը՝ ոչ, որովհետև վերջինս բարությանը ու սիրով չէր մատուցում: Այդ դեպքից Կայենը խորապես տխրում է և տըրտմում, ու չար նախանձից դրդված մի անգամ, երբ դաշտում առանձին են լինում, առիթից օգտվելով, մի հարմար պահի չարանեցությունը սպանում է իր եղբորը:

Ահա վախիկ այս դեպքից հետո է, որ Աստված մտահոգված հարց է տալիս Կայենին և ասում. «Ո՛ր է քո եղբայր Աբելը»: Իսկ Կայենը անամոթաբար պատասխանում է. «Չգիտեմ, մի՞թե ես նրա պահապանն եմ»: Եվ հենց այս պահին է, որ Աստված հանդիմանում է նրան և ասում. «Այդ ի՞նչ արեցիր, քո եղբոր արյան արդար ձայնը բողոքում է ինձ հողի տակից: Եվ հիմա դու անիծյալ ես այս երկրի կողմից, որը բացեց իր բերանը, եղբորդ արյունը քո ձեռքից ընդունելու»:

Այս ամենի պատճառով, Կայենը իր մեջ ունենալով անարգված և մեղսապարտի զգացումը, ամոթահար փախչում է Տիրոջ ներկայությունից:

Արդարև աշխարհի վրա կան ուժեր, որոնք մարդուն մղում են դեպի չարը:

Սիրելի հայրեր, մայրեր, քույրեր և եղբայրներ, ահա այս է Կայեն և Աբել եղբայրների պատմությունը, որը ճշտում է այն իրողությունը, թե մեղքը մեկ անգամ աշխարհ մտնելուց հետո, ինչպես այն ժառանգական դարձավ ու ահավոր կերպարանք ստացավ:

Այս պատմությունը մեզ ցույց է տալիս, թե ինչպես նախանձը, մարդու կամքի վրա տիրելուց հետո, նրան առաջնորդում է դեպի չարություն, ատելություն և անգամ մուլմիսկ սպանություն: Չարաբաստիկ այդ նախանձն է, որ ոտնահարում ու պղծում է ոչ միայն մարդկային-անհատական, այլ նաև բազմաբազում ընկերային, հասարակական ու ընտանեկան կապեր:

Կայեն և Աբել եղբայրների զոհաբերության պատմությունը մեզ սովորեցնում է, որ պաշտամունքի ընթացքում կամ զոհաբերության ժամանակ, Աստված մարդու սրտին է նայում և ըստ այնմ գնահատում: Աստված կարիք չունի մարդու «ավել-ցույթ»-ին:

Սխալված չեմ լինի, եթե ասեմ, որ այսօր էլ Աստված մեզանից զոհաբերություն է պահանջում, ինչպես հազարավոր տարիներ առաջ:

Իսկ ո՞րն է այդ զոհաբերությունը:

Այսօր մենք Աստուծո առաջան տաճարում որպես զոհ պիտի ներկայացնենք մեր իմաստալից կյանքը, որը արժեվորված պիտի լինի միմիայն բարի ու մարդասիրական վսեմաշուք գործերով: Այլապես Աստուծո համար անիմաստ է առանց այս բարեմասնությունների իր զոհասեղանին ներկայացնել մեկ հատ գառնուկ, մեկ աքաղաղ, կամ էլ երկու ճերմակ տատրակ կամ աղավնի:

Անդրադառնալով Կայեն և Աբել եղբայրների պատմությանը, մենք Կայենի գործած մեղքը՝ եղբայրասպանությունը, կարող ենք համարել մարդկային ցեղի պատմության մեջ գործված մեծ մեղքերից երկրորդը: Եթե առաջինը նախամարդու անհնազանդությունն էր իր Տիրոջ՝ Աստուծո հանդեպ, ապա երկրորդը՝ նախանձից մղված ու գործած առաջին մեծ ոճիրն էր մարդը իր նմանի նկատմամբ, որով և Կայենը վտարվում կամ

ամոթահար հեռանում է Աստուծո առջևից:

Ուրեմն Աստուծո պատվիրաններից թելադրված, յուրաքանչյուրս փորձենք մեր մեջ խեղդել ու սպանել Կայենը և նրա զգացումները և ապա օգնենք սպանել այն դիմացինի, եղբոր կամ բարեկամի մեջ:

Տեսանք, թե ինչ վախճան ունեցավ նախանձը: Փորձենք կարելին անել՝ վերացնելու մեր միջից այն, որպեսզի ավելանա մեր մեջ ամենից առաջ ճշմարիտ սերը, և այդ սիրո փոխադարձ հարաբերությամբ ապրենք ավելի երջանիկ, խաղաղ անձնական, հասարակական ու ընկերային կյանքում:

Ինչո՞ւ մեր մեջ չունենանք իդեալը նախամարդու ազնիվ ու մեղսազուրկ կյանքի:

Այսօր մենք շատ պարզ կերպով կարող ենք ասել, որ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի ավետարանական կյանքը հանդիսացավ իրական արձագանքն ու լրացումը Հին Կտակարանի վերոհիշյալ իրապատումի: Քրիստոս, որպես երկրորդ Ադամ, եկավ աշխարհ և իր մաքրամաքուր արյամբ լվաց առաջին Ադամի մեղքը: Նա էլ փորձվեց չարից, սակայն հաղթանակող դուրս եկավ և մեծ ուժով ոտնակոխ արեց ու ճզմեց չարի գլուխը՝ հեռու վանելով իրենից այն:

Ահավասիկ, եթե Քրիստոսի նման մեկը վարվեց այդպես, ինչու մենք էլ չփորձենք, թեկուզ մանանեխի հատիկի չափ, նմանվել նրան ու հետևել նրա օրինակին: Ինչու չոգևորվենք ու չգոտեպնդվենք նրա օրինակով և այն ծառայեցնենք աշխարհի ներկա կացության պայմաններում, երբ տակավին քաղաքակիրթ այս դարում կան ազգեր ու պետություններ, որոնց միջև գնալով ավելի խոր արմատներ է գցում նախանձն ու ատելությունը, որից ծնունդ է առնում անհաճո թշնամանքը:

Արբազան պատարագի այս պահին ես ուզում եմ ձեզ հետ միասին Միածնահիմն այս սուրբ տաճարում աղոթել առ Բարձրյալն Աստված, որպեսզի վերանան մեր բոլորի միջից թշնամանք ծնունդ տվող նախանձի սերմերը, որպեսզի Աստուծո բարիքներով գեղեցկացած այս աշխարհում բոլորս ապրենք հառավել երջանիկ ու բարեկամական ջերմ մթնոլորտում:

Թող մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի տևական սերն ու բաղձալի խաղաղությունը ծխարձակի ու տարածվի չորս ծագերը աշխարհի, այժմ և միշտ և հավիտյան ամեն:

ԶԱՏԻՆ ԱԲԵՂԱ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

Մայր տաճար, հունվարի 25-ին, կիրակի